

ved mindre Endringer i den bestaaende Forligsløvgivning, eller om ikke en mere indgribende og principiel Forandring i det Bestaaende vilde være at bringe i Forslag. I saa Henseende fortjener det Opmærksomhed, at der i mange andre Lande i nyere Tider har dannet sig en stærk Opinion imod den tvungne Forligsmægling, saa at flere nyere Proceslove og Reformforslag i det Hele eller dog i det Væsentlige have afflaffet denne Indretning, hvor den i sin Tid var bleven indført. Som bekendt har den tvungne Forligsmægling i Betydningen af en særlig, den egentlige Rettergang forudgaaende Akt sin Oprindelse fra Slutningen af forrige Aarhundrede. Efter at være indført i Frankrig ved en Lov af 24de August 1790, udbredte denne Indretning sig hurtigt ikke blot til de Lande, som isøvrigt modtog fransk Retsforfatning og i andre Retninger umiddelbart bleve paavirkede af de fra Frankrig udgaaede Bevægelser, men ogsaa til andre og fjernere. Vort Fædreland var blandt de første, som optog og med Varme omfattede Ideen, idet der ved Forordningen af 10de Juli 1795 for Danmark, Forordningen af 20de Januar 1797 for Norge og Forordningen af 7de December 1798 for de vestindiske Der indrettedes særegne Myndigheder, af hvilke der skulde anstilles en Forligsprøve, forinden Domsbehandling i første Instans maatte finde Sted i civile Retsager. Den tvungne Forligsmægling maatte naturligen medføre store Fordele paa Tider og Steder, hvor Retspleien var langsom, kostbar og belemret med Formaliteter, som gjorde Udfaldet usikkert, eller hvor Sagsførerstanden stod paa et mindre tilfredsstillende moralsk Standpunkt, saaledes at en Proces i og for sig maatte fremtræde i den almindelige Forestilling som et stort Onde. Men i samme Grad som Retspleien forbedres og Sagsførerstanden hæver sig i moralsk Henseende, formindres Fordelene ved den tvungne Forligsprøve. Det kan derfor ikke forundre, at man i Nutiden ser med andre Øine paa denne Indretning end i ældre Tider. Det erkjendes nu at være et Slags Statsformynderskab, som udøves over ellers myndige Mænd, naar det ikke overlades til dem selv at bedømme, om det bedst stemmer med deres Lære at forsøge mindelig Afgjørelse eller strax at skride til Sags Anlæg. Si heller kan det nægtes, at jo mere Selvfølelsen og tilbørlig Selvrådigheden hos den Enkelte stiger som en naturlig Følge af de foregaaende store Forandringer i de sociale og politiske Forhold, jo mindre Betydning har den Paavirkning i Retningen af at raade og overtale til Forlig, som kan ventes udøvet af de ansete Medborgere, til hvem den forligsmæglende Myndighed henlægges. Dertil kommer, at Nødvendigheden af at henvende sig til forligsmæglende Myndigheder, forinden noget Skridt til Rettergang maa foretages, medfører en Forhaling af Sagen, som undertiden er besværlig, ligesom selve Forhandlingen for Forligskommissionen efter Omstændighederne kan være ubehagelig

for Parterne. Som ovenfor bemærket har derfor i den seneste Tid en Tendens til at afflaffe tvungen Forligsmægling som en særegen Rettergangen forudgaaende Akt gjort sig gjældende. I Genfer Procesloven saavel som i den nyere italienske Proceslov af 1866 er den tvungne Forligsmægling afflaffet, og i det belgiske Udkast til en Revision af Procesloven foreslaas den ophævet. At der ikke kunde være Tale om at indrette en tvungen Forligsmægling, er blevet anset som en Selvfølge ved Affattelsen af de nye Proceslovudkast for det tydske Rige. Der har ogsaa hos os navnlig fra Juristers Side hævet sig Stemmer imod den tvungne Forligsmægling ved de anordnede Forligskommissioner, og det er bleven paastaat, at Forligsprøven nu for Tiden ingen Betydning har i Henseende til at bilægge virkelig tilstedeværende Tvistigheder, men i Grunden kun har den Nytte, at den forfatter Overenskomster, om hvilke Parterne forveien ere enige, Eksekutionskraft. Det paastaas, at Enighed kun yderst sjældent tilveiebringes ved Forligsmæglingen i Kommissionen, naar den ikke i Forveien er tilstede, men at Forligskommissionen i Reglen ikke gjør andet end at modtage de Forlig, hvorom Parterne udenfor den og uafhængigt af dens Bestræbelser ere bleve enige enten ved deres Børners eller deres Sagsføreres Mellemkomst. Maatte dette virkelig forholde sig saaledes, vilde der ikke være nogen Grund til at bibeholde den tvungne Forligsmægling, men det vilde da være rettest at gjøre det til en aldeles frivillig Sag for Sagsøgeren, om han vilde indbyde sin Modpart til Forligsprøve, og for denne, om han vilde møde frem til en saadan.

Ministeriet vilde imidlertid anse det for forhaftet og overilet allerede nu at skride til en saa gennemgribende Forandring i de bestaaende Indretninger. Egesom der, saavidt vides, ikke løs Befolkningen har dannet sig nogen almindelig Anskuelse om den hidtil bestaaende Forligsmæglings Unyttighed eller Uhenigtsmæssighed, og der heller ikke fra Befolkningens Side er fremkommet nogen som helst Udtalelse af Unster om dens Ophevelse, saaledes tror Ministeriet for sit Vedkommende, at den forligsmæglende Virksomhed endnu har sin Betydning og endnu bære gode Frugter, idetmindste paa mange Steder i Landet. Ganste vist har der i tidligere Tid været en Alibiellighed til at overurdere Forligsinstitutionen og til at gaa til Uderligheder i Henseende til de processuelle Midler, hvorved dens gavnlige Virksomhed skulde sikres, og der kan derfor være Grund til at foretage nogle Bømpelser, hvorom nærmere nedesfor. Men man maa paa den anden Side holde for, at der ikke er tilstrækkelig Anledning til at rokke ved Grundprinciperne for denne Indretning. De mindre gunstige Domme om Forligsmæglingens Nytte, som af og til ere komne til Orde, hidføre vistnok nærmest fra Mænd, der fornemlig have